

2015-12-11

SmåKoms prioriterade frågor - verksamhetsplan 2016

Bostadsfrågorna

I flera av de små kommunerna råder bostadsbrist vilket riskerar att hämma en positiv utveckling. Det finns behov av att kunna erbjuda olika boendeformer för människor i alla faser av livet. Nu finns även ett akut bostadsbehov för de nyanlända. Svårigheter med finansiering och höga byggkostnader utgör de främsta hindren för bostadsproduktionen, men även alltför detaljerade regelverk kan utgöra hinder.

SmåKom arbetar sedan flera år med att försöka visa på lösningar kring dessa frågor, allt med syfte att underlätta byggande på landsbygden. I en del kommuner finns dock fortfarande ett bostadsöverskott, som även det behöver hanteras.

Finansiering för tillväxt

Nya idéer och lösningar krävs inom finansieringsområdet, både vad gäller offentlig verksamhet och privata initiativ:

1. Såväl företag som privatpersoner har svårigheter att få krediter på grund av att marknaden ska vara styrande. SmåKom arbetar aktivt med de fristående sparbankerna men fler finansiella instrument och institutioner krävs för att säkra landsbygden behov av finansiering. I både Finland och Norge finns goda exempel på hur finansiering av bostäder kan lösas.
2. SmåKom vill särskilt påtala statens ansvar när nya uppgifter läggs på kommunerna. Den så kallade finansieringsprincipen ska alltid gälla. Möjligheten till asymmetriska krav på kommunal medfinansiering bör övervägas. Staten måste väga in den samhällsekonomiska nyttan med små, väl fungerande, kommuner.

Service för landsbygden

SmåKom arbetar för att offentlig och kommersiell service prövas i nya former. Småkom förordar en grundstruktur i medborgarservicen enligt den så kallade Serviceutredningen (Lars Högdahl 2009:92). SmåKom hävdar att förslagen i den utredningen är den enklaste lösningen för att trygga landsbygdens rättmätiga behov av både offentlig och kommersiell service. Utvecklingen idag går tyvärr i motsatt riktning när bland annat Arbetsförmedlingen avser att kraftigt minska sitt kontorsnät på landsbygden. SmåKom anser att den ensidiga centraliseringen av statliga myndigheter och verk till Stockholm omedelbart måste upphöra.

Infrastruktur för Sverige

Att vägar och järnvägar underhålls och byggs på lika villkor i hela landet är en överlevnadsfråga för landsbygden. Förmågan till finansiering, medfinansiering och förskottering får aldrig vara avgörande för om infrastruktur byggs och underhålls. Den sammantagna samhällsnyttan måste vara avgörande. SmåKom ser positivt på en mer regionaliserad medelsfördelning än dagens centrala.

SmåKom är aktiv i bredbandsfrågan genom att följa och påverka aktuella utredningar. Vi hävdar i alla sammanhang att regeringens målsättning för bredband bör höjas till minst 100 Mbit/s för alla. SmåKom bedömer att en större andel nationell finansiering krävs för att vi ska närma oss målet (jämför med Finlands mål – 100 Mbits/s inom 2 km för alla). Lika villkor för alla delar av landet innebär att även boende och företagare på landsbygden kan erbjudas tillgång till robust digital infrastruktur till rimlig kostnad. Myndigheters regelverk för stöd måste syfta till att förenkla fiberutbyggnaden på landsbygden.

Lyckad integration - en stor möjlighet för små kommuner

De invandrare och flyktingar som söker sig till Sverige innebär goda möjligheter för de mindre kommunerna att trygga befolkningsutvecklingen och att klara framtidens uppdrag. Även för näringslivets framtida rekryteringsbehov innebär migrationen en möjlighet. Ett krav är dock att de ”nya” svenskarna blir delaktiga i vårt samhälle.

För en lyckad integration krävs en god samverkan mellan regering, riksdag, statliga verk och myndigheter, länsstyrelser samt kommuner och landsting. Ett solidariskt mottagande av alla kategorier av nyanlända invandare till samtliga kommuner i Sverige är också en förutsättning. Det är viktigt att staten ersätter kommunerna för samtliga kostnader, såväl för investeringar som för drift. SmåKom verkar också för en bättre samordning på departementsnivå när det gäller statens krav på de små kommunerna, och att kommunerna får ett reellt inflytande redan i planeringsstadiet.

Kompetensförsörjning

Den pågående flyktingströmmen tillsammans med det normala behovet av nyrekrytering innebär en utmaning för landets samtliga kommuner. För de små kommunerna kan det vara särskilt svårt att möta behovet av specialistkompetenser. Samverkan mellan kommuner är ett sätt att till en del lösa frågan. Floran av samarbeten växer, men SmåKom konstaterar att de kompliceras bland annat av stora landtytor. Att vara gemensam chef i flera kommuner är inte enkelt när det är tiotals mil mellan kommuncentra. Statliga belöningssystem för arbete i glesbygden kan vara en del av lösningen.

Utbildning

Små kommuner har ett behov av att generellt höja utbildningsnivån för att tillgodose behoven hos både näringsliv och offentlig sektor. Möjligheten att bedriva utbildning med hög kvalitet, tillräckliga resurser och hållbar ekonomi behöver förstärkas. Fjärr- och distansundervisning är betydelsefull för landsbygden men då måste olika regelverk vara utformade för att kunna tillämpas kommunöverskridande.

Strandskydd

Strandskyddsbestämmelsernas praktiska tillämpning visar tyvärr många exempel på hinder för utvecklingen i små kommuner på grund av att länsstyrelserna tolkar det generella regelverket på olika sätt.

Frågor om strandskydd är väsentliga för små kommuners möjligheter till utveckling. Dagens tolkning, och hantering, av bestämmelserna visar tyvärr alltför ofta på motsatsen. För våra kommuners totala attraktionsvärde är möjligheten att bygga i attraktiva strandnära lägen en av de viktigaste byggstenarna.

SmåKom förordar en än större asymmetri med lättnader i de områden som har liten, eller helt saknar, bebyggelse i strandområden.

Frågor under bevakning

Offentlig upphandling

SmåKom har medverkat i och följt de senaste utredningarna om upphandling. Dessa har lett till en del förändringar i Lagen om Offentlig Upphandling, LOU. Den nyligen utsedde ansvarige ministern har aviserat ytterligare förändringar.

SmåKom anser att LOU ska utformas på ett sätt som underlättar upphandlingsförfarandet, inte bara för upphandlande kommuner, utan även för små och medelstora samt lokala företags möjlighet att lämna anbud.

SmåKom medverkar konkret i uppbyggnaden av den nya Upphandlingsmyndigheten. Det ger en god chans att vara med och påverka det stöd som den nya myndigheten kan ge till kommunerna.

Polisfrågan

Polisens närvaro i alla kommuner är av största vikt för medborgarnas upplevda trygghet. Omorganisationen av polismyndigheten innebär att det vid utgången av 2016 ska finnas en gemensam myndighet för hela landet. Rikspolischefen har uttryckt att ett av de viktigaste målen är att fler poliser ska finnas ”ute på fältet”. Nu påbörjas arbetet med att reglera på vilket sätt en polisiär närvaro i hela landet ska utformas och säkras. SmåKom vill påtala vikten av att en geografisk dimension liksom mål för uttryckningstider ingår.